



Kainuun liitto



Kainuun maakuntaohjelma 2014-2017

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, 19.8.2013

www.kainuu.fi

Etukannen kuva: Ville Heikkinen

Takakannen kuva: Kainuun liitto

Sisällys

1. Johdanto.....	4
2. Lähtökohdat	5
2.1. SOVA-lain keskeiset käsitteet	5
2.2. Maakuntaohjelma-alue	5
2.3. Alueiden kehittämisen suunnittelu	6
2.4. Alueiden kehittämislaki.....	7
2.5. Valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet.....	8
2.6. Päätöksenteko	8
3. Kainuun maakuntaohjelman 2014-2017 laadinta	8
4. Vaikutusten arviointi.....	8
4.1. Arvioitavat vaikutukset.....	8
4.2. Vaikutusten arvioinnin organisointi ja menetelmät	9
5. SOVA-prosessin päävaiheet ja osallisuus	9
5.1. Aloitusvaihe.....	10
5.2. Luonnosvaihe.....	10
5.3. Kuulemisvaihe.....	10
5.4. Hyväksymisvaihe	11
5.6. Seuranta	11
6. Ympäristöselostuksen sisältö.....	13
7. Yhteystiedot	14
Lähteet	
Liitteet	

1. Johdanto

Maakuntaohjelma on alueiden kehittämislain ja -asetuksen mukainen maakunnan yhteiset lähivuosien kehittämistavoitteet sisältävä asiakirja. Maakuntaohjelma laaditaan neljäksi vuodeksi. Kainuussa hyväksyttiin vuonna 2009 maakuntaohjelma vuosille 2009-2014. Uuden maakuntaohjelman 2014-2017 laatiminen aloitettiin kesällä 2013 ja se valmistuu keväällä 2014.

Maakuntaohjelman valmistelun yhteydessä on tarpeen tarkastella maakuntaohjelmaan kirjattujen toimenpiteiden vaikutuksia mm. ympäristöön, asukkaisiin ja talouteen. Näin voimme varmistaa sen, että maakuntaohjelma laaditaan kainuulaisten parhaaksi, kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma koskee Kainuun maakuntaohjelman päivittämiseen liittyvien osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyiden sekä vaikutusten arvioinnin järjestämistä.

Laki suunnitelmien ja ohjelmien vaikutusten arvioinnista (ns. SOVA-laki, 200/2005) ja sitä täydentävä valtioneuvoston asetus (347/2005) määrittävät tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien laadinnan yhteydessä tehtävästä ympäristöarvioinnista. Maakuntaohjelma on yksi näistä ohjelmista.

SOVA-lain tavoitteena (1 §) on

”edistää ympäristövaikutusten arviointia ja huomioon ottamista viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien valmistelussa ja hyväksymisessä, parantaa yleistä tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia sekä edistää kestävää kehitystä”.

Maakuntaohjelma sekä ympäristöarvioinnin tuloksena syntyvä ympäristöselostus on tarkoitus laatia yhteistyössä viranomaisten ym. sidosryhmien kanssa niin, että prosessi tuottaa laadukasta tietoa maakuntaohjelman toteuttamisen vaihtoehtoista ja vaikutuksista.

Yleisöllä ja viranomaisilla on mahdollisuus vaikuttaa ja antaa palautetta koko maakuntaohjelmaprosessin ajan valmisteluryhmien, Kainuun liiton verkkosivujen kyselyjen ja facebook-sivujen, neuvottelu- ja keskustelutilaisuuksien sekä lausuntonmenettelyn avulla. Yleisöllä ja viranomaisilla on mahdollisuus tutustua tähän osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan 28.8.-27.9.2013 välisenä aikana, ja esittää siitä mielipiteensä.

2. Lähtökohdat

2.1. SOVA-lain keskeiset käsitteet

Ympäristövaikutuksella tarkoitetaan ohjelman välitöntä ja välillistä vaikutusta Suomessa ja sen alueen ulkopuolella:

- a) ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen;
- b) maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen;
- c) yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön;
- d) luonnonvarojen hyödyntämiseen;
- e) a-d kohdissa mainittujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin.

Ympäristöarvioinnilla tarkoitetaan ohjelman:

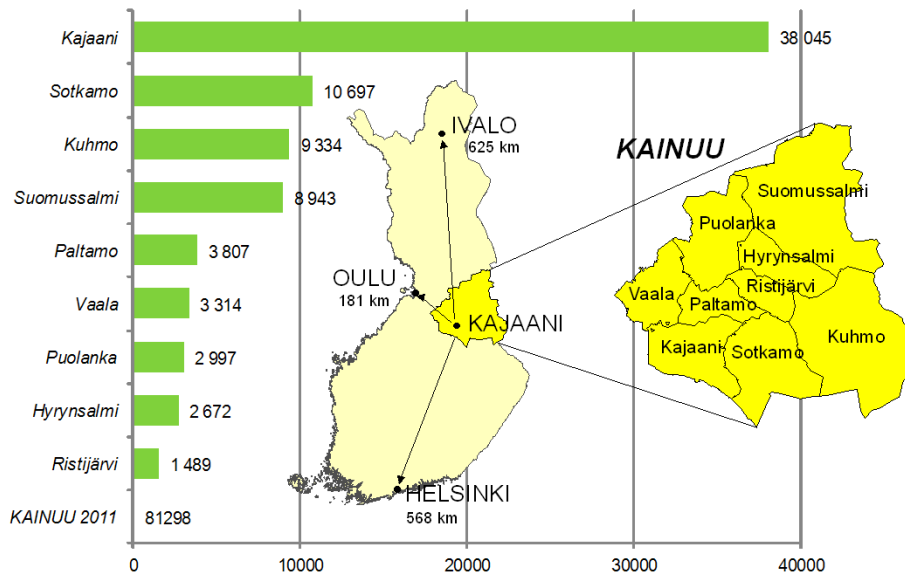
- ympäristövaikutusten arviointia ja siihen sisältyvää ympäristöselostuksen laatimista,
- kuulemisten järjestämistä,
- ympäristöselostuksen ja kuulemisten tulosten huomioon ottamista päätöksenteossa
- sekä päätöksestä tiedottamista.

Ympäristöselostuksella tarkoitetaan asiakirjaa tai sen osaa, jossa esitetään tiedot maakuntaohjelmasta ja tarkastelluista vaihtoehdoista sekä arvio niiden ympäristövaikutuksista.

Yleisöllä tarkoitetaan yksityishenkilöitä, yksityishenkilöiden yhteenliittymiä ja ryhmiä sekä yhteisöjä ja säätiöitä.

2.2. Maakuntaohjelma-alue

Maakuntaohjelma sisältää keskipitkän aikavälin toimintaympäristön analyysin ja kehittämistoimenpiteet koko Kainuuseen. Kainuun sijainti ja alueen kunnat on esitetty kuvassa 1.



Kuva 1. Kainuun sijainti, alueen kunnat ja väkiluku 2011.

2.3. Alueiden kehittämisen suunnittelu

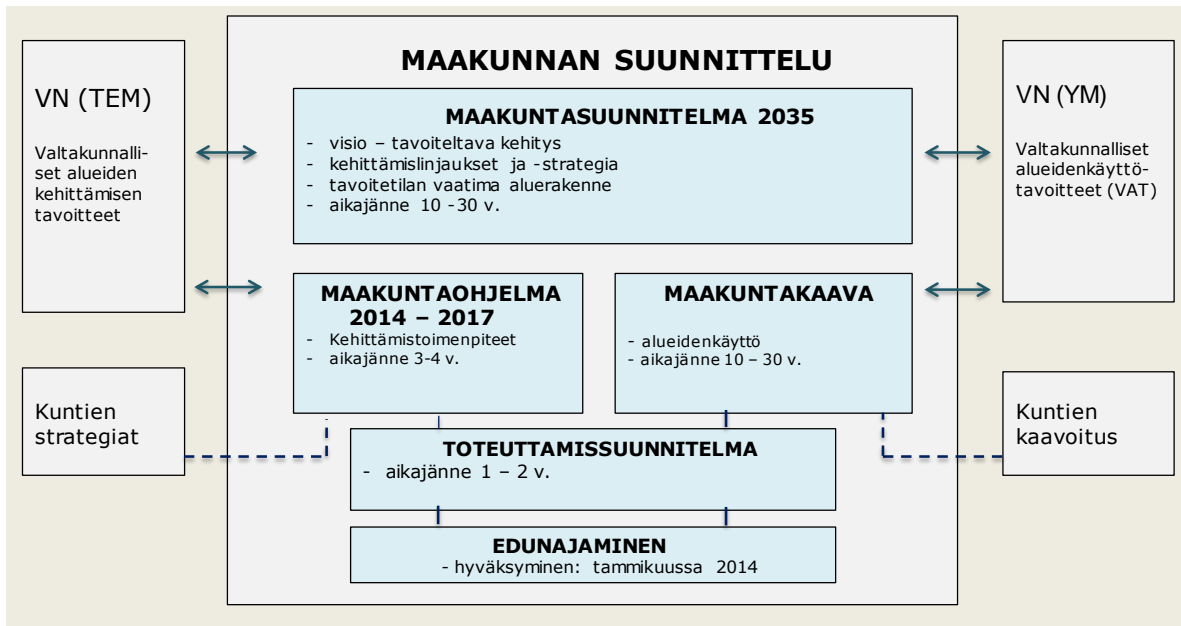
Maakunnan suunnitteluun kuuluvat maakuntasuunnitelma, maakuntaohjelma (alueellinen kehittämisohjelma) ja alueiden käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava (kuva 2). Ne perustuvat maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999) sekä lakiin alueiden kehittämisestä (1615/2009). Näiden lakien lisäksi maakunnan suunnittelua ohjaavat lakiin perustuvat valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet ja valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet.

Maakuntasuunnitelma on strateginen suunnitelma, jossa esitetään maakunnan pitkän aikavälin visio ja tavoitteet. Kainuun maakuntavaltuusto hyväksyi voimassa olevan vuoteen 2025 ulottuvan Kainuun maakuntasuunnitelman syyskuussa 2005. Maakuntasuunnitelmaa toteutetaan eri viranomaisten ja maakunnallisten toimijoiden yhteistyönä. Maakuntasuunnitelman tavoitteet täsmentyvät maakuntaohjelmassa ja maakuntakaavassa.

Maakuntaohjelmassa asetetaan lähivuosien kehittämistavoitteita, määritellään toimenpiteet ja keskeiset hankekokonaisuudet tavoitteisiin pääsemiseksi sekä arvio tarvittavasta rahoituksesta. Kainuun maakuntavaltuusto hyväksyi voimassa olevan maakuntaohjelman 2009-2014 syyskuussa 2009.

Maakuntakaava on yleispiirteinen alueiden käytön suunnitelma, jossa osoitetaan alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet sekä osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Koko maakunnan käsittävä Kainuun maakuntakaava 2020 on vahvistettu valtioneuvostossa 29.4.2009.

Näiden lisäksi vuosittain laaditaan **toteuttamissuunnitelma**, jossa esitetään maakuntaohjelman toteutukseen liittyvä rahoitussuunnitelma.



Kuva 2. Maakunnan liiton suunnittelujärjestelmä

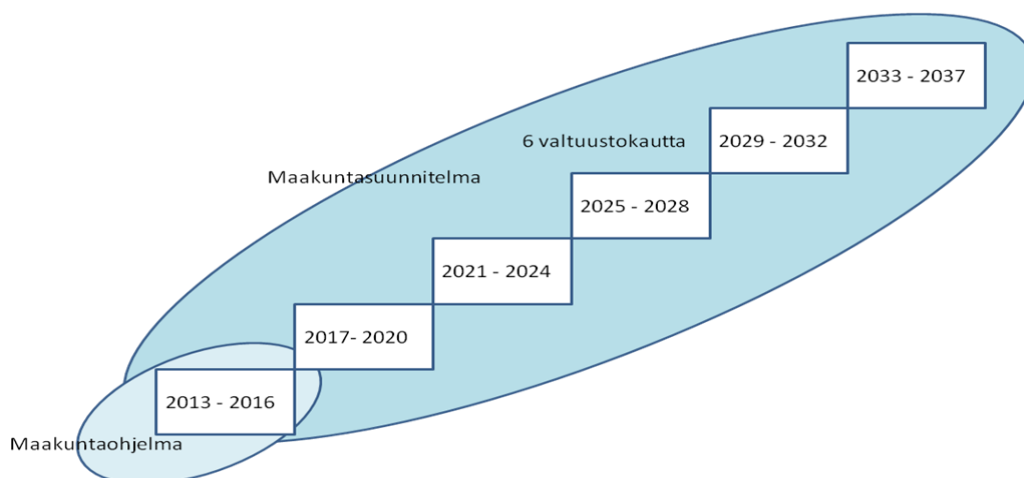
2.4. Alueiden kehittämislaki

Alueiden kehittämislain (1651/2009) mukaan maakunnan liitto laatii määräaikaisen maakuntaohjelman. Ohjelma sisältää maakunnan mahdollisuuksiin, tarpeisiin ja erityispiirteisiin perustuvat kehittämisen tavoitteet, maakunnan kehittämisen kannalta keskeisimmät hankkeet ja muut olennaiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi ja suunnitelman ohjelman rahoittamiseksi.

Maakuntaohjelmaa laadittaessa otetaan huomioon maakuntasuunnitelma, valtakunnalliset alueiden kehittämisen tavoitteet, hallinnonaloittainen alueiden kehittämisen suunnittelu ja maakuntaa koskevat muut ohjelmat.

Maakuntaohjelma valmistellaan yhteistyössä valtion viranomaisten, kuntien ja alueiden kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen ja järjestöjen sekä muiden vastaavien tahojen kanssa.

Maakuntaohjelma laaditaan kunnanvaltuuston toimikausittain neljäksi vuodeksi (kuva 3.).



Kuva 3. Maakuntaohjelman 2014-2017 ja -suunnitelman 2035 suhde valtuustokausiin.

2.5. Valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet

Alueiden kehittämislain (1651/2009) mukaan valtioneuvosto päättää valtakunnallisista alueiden kehittämistavoitteista. Uusin tavoitepäätös on tehty joulukuussa 2011. Se sisältää hallituskaudella noudatettavat valtioneuvoston toimivallassa olevat aluepoliittiset linjaukset ja painopisteet.

Alueiden kehittämistavoitteet kiteytetään kolmeen yleiseen linjaukseen:

1. Vahvistetaan alueiden kilpailukykyä ja elinvoimaisuutta
2. Edistetään väestön hyvinvointia
3. Turvataan hyvä elinympäristö ja kestävä aluerakenne

2.6. Päätöksenteko

Maakuntahallitus päättää maakuntaohjelman laatimisesta ja tarkistamisesta sekä ohjaa maakuntaohjelman laadintaa. Maakunnan liiton ylin päättävä toimielin, maakuntavaltuusto päättää maakuntaohjelman hyväksymisestä (Alueiden kehittämislaki 1651/2009). Maakuntahallituksella ja -valtuustolla on mahdollisuus linjata ohjelman sisältöä ja valmisteluprosessia ohjelman laadinnan erivaiheissa.

3. Kainuun maakuntaohjelman 2014-2017 laadinta

Maakuntaohjelman 2014-2017 laadinnan lähtökohtana on edellinen, vuonna 2009 laadittu maakuntaohjelma. Lisäksi ohjelmakaudella on valmistunut lukuisia muita ohjelmia, jotka otetaan huomioon valmistelutyössä.

Maakuntaohjelmaa valmistellaan yhteistyössä muiden viranomaisten ja sidosryhmien kanssa. Valmistelu tehdään maakunnallisissa asiantuntijaryhmissä. Jokaiseen teemaan on osoitettu vastuhenkilö Kainuun liitossa.

Maakuntaohjelman laadintaa varten on valmisteltu työsuunnitelma, jossa esitetään tarkemmin kuinka maakuntaohjelman laadinta toteutetaan. Työsuunnitelma ja muu valmisteluaineisto löytyvät Kainuun liiton verkkosivuilta: www.kainuunliitto.fi

4. Vaikutusten arviointi

SOVA-lain (200/2005) ja -asetuksen (1224/2002) mukaan maakuntaohjelmasta vastaava viranomainen selvittää ja arvioi suunnitelman tai ohjelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen todennäköisesti merkittävät toissijaiset ja kertyvät vaikutukset, yhteisvaikutukset sekä lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin pysyvät tai tilapäiset sekä myönteiset että kielteiset vaikutukset.

4.1. Arvioitavat vaikutukset

Maakuntaohjelman ympäristöarvioinnissa arvioidaan vaikutukset (SOVA-asetus 347/2005, 4 §):

- väestöön, ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen
- luonnon monimuotoisuuteen, eliöstöön, kasvillisuuteen, maaperään, veteen, ilmaan ja ilmastotekijöihin
- yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan, kaupunkikuvaan, aineelliseen omaisuuteen ja kulttuuriperintöön (ml. rakennusperintö ja muinaisjäännökset)
- luonnonvarojen hyödyntämiseen sekä
- edellä mainittujen tekijöiden välisiin suhteisiin.

Näiden lisäksi arvioidaan toimenpiteiden taloudellisia ja maaseutuun kohdistuvia vaikutuksia, vaikka SOVA-laki tai -asetus ei sitä varsinaisesti edellytäkään.

4.2. Vaikutusten arvioinnin organisointi ja menetelmät

Kainuun liitolla on yleisvastuu maakuntaohjelman ympäristöarvioinnista. Varsinaisesta maakuntaohjelman laadintatyöstä vastaa vs. aluekehitysjohtaja Paula Karppinen ja ympäristöselostuksen kokoamisesta vastaa aluesuunnitteluasiantuntija Sanna Schroderus.

Käytännön vaikutusten arvioinnista vastaa kunkin teeman vastuhenkilö Kainuun liitosta. Vastuuhenkilöille jaetaan vaikutusten arvioinnin tueksi selkeät ohjeet ja arviointirunko (mm. LIITE 1 tarkistuslista), joiden avulla voidaan arvioida maakuntaohjelman kehittämistoimien (toimintalinjojen) positiivisia ja negatiivisia vaikutuksia, keskittyen merkittäviin vaikutuksiin. Arviointi pyritään aloittamaan heti valmistelun alussa tunnistettaessa maakunnan mahdollisuuksia, tarpeita ja erityispiirteitä. Lisäksi arvioinnissa voidaan arvioida mahdollisia vaihtoehtoisia kehittämissinjauksia.

Kainuun suunnitelmien tai ohjelmien vaikutusten arviointiin on perustettu maakuntajohtajan päätöksellä 28.2.2013 maakunnallinen SOVA-työryhmä, jonka tehtävänä on koota asiantuntemusta erilaisten maakuntaa koskevien suunnitelmien ja ohjelmien arviointien ohjaukseen. SOVA-työryhmä osallistuu maakuntaohjelman 2014-2017 ympäristöselostuksen laatimiseen tuomalla eri alojen asiantuntemusta arviointityöhön, keskustelemalla arvioinnin toteutuksesta ja tuloksista sekä arvioimalla suunnitelman / ohjelman merkittäviä vaikutuksia.

Arviointia tehdään ”juoksevasti”, eli samaan aikaan itse maakuntaohjelman valmistelun kanssa. Näin vaikutusten arviointi integroituu vahvasti maakuntaohjelman laadintaprosessiin.

Vaikutusten arviointi täsmentyy valmistelun edetessä.

5. SOVA-prosessin päävaiheet ja osallisuus

Kainuun maakuntaohjelman ympäristöarvioinnin tavoitteena on tukea maakuntaohjelman laadintaa ja päätöksentekoa, parantaa tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia ohjelman valmistelussa sekä yhdistää vaikutusten arviointi entistä tiiviimmäksi osaksi suunnitteluprosessia.

Yleisöllä ja viranomaisilla on mahdollisuus vaikuttaa ja antaa palautetta koko maakuntaohjelmaprosessin ajan valmisteluryhmien, Kainuun liiton verkkosivujen kyselyjen ja facebook-sivujen, neuvottelu- ja keskustelutilaisuuksien sekä lausunnotmenettelyn avulla. Keskeisistä laadinnan vaiheista tiedotetaan tarkemmin Kainuun liiton sivuilla ja uutiskirjeissä sekä mediatiedotteissa.

Maakuntaohjelman valmistelun aikana järjestettävillä Kainuun kuntakerroksella ja kunnanjohtajien kokouksissa käydään vuoropuhelua suunnitelman tavoitteista ja painopisteistä. Suunnitelmatyöhön kuuluu maakunnallisia foorumeja ja eri asiantuntijaryhmien kokouksia. Kainuun strate-

giaryhmä sekä Kainuun ennakointi- ja seurantaryhmä muodostavat keskeiset foorumit suunnitelman sisällön muotoilussa. Kainuun ELY-keskuksen kanssa käydään koko valmisteluprosessin ajan tiivistä vuoropuhelua viranomais- ja asiantuntijatasolla. Lisäksi tehdään aktiivisesti yhteistyötä naapurimaakuntien ja muiden alueiden kanssa.

Seuraavaksi esitetään maakuntaohjelman ja ympäristöselostuksen valmistelun ja vuorovaikutuksen keskeisimmät päävaiheet (kuva 4).

5.1. Aloitusvaihe

”Suunnitelman tai ohjelman valmistelu tulee järjestää siten, että yleisöllä on mahdollisuus saada tietoja suunnitelman tai ohjelman ja ympäristöselostuksen lähtökohdista, tavoitteista ja valmistelusta sekä esittää asiasta mielipiteensä.”

SOVA-laki (200/2005), 8.2 §

Kainuun maakuntaohjelman 2014-2017 valmistelu aloitetaan kuntakierroksella touko-kesäkuun vaihteessa 2013, jonka jälkeen laaditaan maakuntaohjelman työsuunnitelma sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma (kuva 3). Päätös maakuntaohjelman valmistelun käynnistämisestä, työsuunnitelman hyväksymisestä sekä OAS:n nähtäville asettamisesta viedään Kainuun maakuntahallituksen elokuussa 2013 pidettävään kokoukseen päätettäväksi. Maakuntavaltuusto käsittelee maakuntastrategiatyötä elokuussa järjestettävässä valtuustotyöpajassa.

Maakuntaohjelman valmistelun alkamisesta kuulutetaan Koti-Kajaani ja Kainuun Sanomat -lehdissä. Valmisteluun liittyvät asiakirjat asetetaan nähtäville 30 päivän ajaksi Kainuun liiton kansliaan. Aineisto julkaistaan myös sähköisesti.

Viranomaisia kuullaan Kainuun strategiaryhmän kokouksen yhteydessä. Lisäksi järjestetään SOVA-asetuksen (347/2005) 5 §:n mukainen erillinen neuvottelu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa. Tarpeen mukaan neuvotteluun kutsutaan myös muita alueella toimivia viranomaisia.

5.2. Luonnosvaihe

”Suunnitelmasta tai ohjelmasta vastaava viranomainen selvittää ja arvioi suunnitelman tai ohjelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset ja laatii ympäristöselostuksen. Ympäristöselostus laaditaan osana muuta valmistelua ennen suunnitelman tai ohjelman hyväksymistä.

...

Ympäristöselostuksessa on esitettävä ne tiedot, jotka ovat tarpeen, kun otetaan huomioon suunnitelman tai ohjelman sisältö, tarkoitus ja yksityiskohtaisuus...”

SOVA-laki (200/2005), 8 §

Maakuntaohjelmaa valmistellaan maakunnallisissa asiantuntijaryhmissä. Sidosryhmäneuvotteluja käydään tarpeen mukaan. Vaikutusten arviointia tehdään samaan aikaan maakuntaohjelman valmistelun kanssa.

5.3. Kuulemisvaihe

”Suunnitelmasta tai ohjelmasta vastaavan viranomaisen on varattava yleisölle mahdollisuus tutustua suunnitelma- tai ohjelmaluonnokseen ja ympäristöselostukseen sekä esittää niistä mielipiteen-

sä. Mahdollisuus varataan pitämällä suunnitelma- tai ohjelmaluonnos ja ympäristöselostus nähtävillä. Suunnitelma- tai ohjelmaluonnos ja ympäristöselostus on mahdollisuuksien mukaan julkaistava myös sähköisesti.

SOVA-laki (200/2005), 9 §

Maakuntaohjelmaluonnos ja ympäristöselostusluonnos viedään Kainuun maakuntahallitukseen käsiteltäväksi, jonka jälkeen ne asetetaan nähtäville vähintään 30 pv ajaksi ja pyydetään lausunnot. Maakuntaohjelmaluonnoksen ja ympäristöselostusluonnoksen nähtäville asettamisesta kuulutetaan Koti-Kajaani ja Kainuun Sanomat -lehdissä.

5.4. Hyväksymisvaihe

”Kun suunnitelma tai ohjelma hyväksytään, päätöksestä on sen lisäksi, mitä muualla säädetään, tiedotettava sekä asetettava päätös sekä suunnitelma tai ohjelma nähtäville. Nähtäville asettamisessa ja tiedottamisessa noudatetaan, mitä hallintolain 62 §:ssä säädetään. Päätös sekä suunnitelma tai ohjelma ja ympäristöselostus on toimitettava tiedoksi Suomen ympäristökeskukselle, ja ne on mahdollisuuksien mukaan julkaistava myös sähköisesti. Suunnitelman tai ohjelman hyväksymistä koskevasta päätöksestä on tiedotettava muille viranomaisille siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.”

SOVA-laki (200/2005), 11 §

Maakuntaohjelmaluonnoksesta ja ympäristöselostusluonnoksesta saadut palautteet käsitellään ja niihin laaditaan vastineet, joista käy ilmi, kuinka mielipiteet on huomioitu valmistelussa ja kuinka ne ovat vaikuttaneet ohjelmaan ja ympäristöselostukseen.

Kainuun maakuntaohjelman 2014-2017 on tarkoitus valmistua keväällä 2014, jolloin se viedään Kainuun maakuntavaltuustoon hyväksyttäväksi.

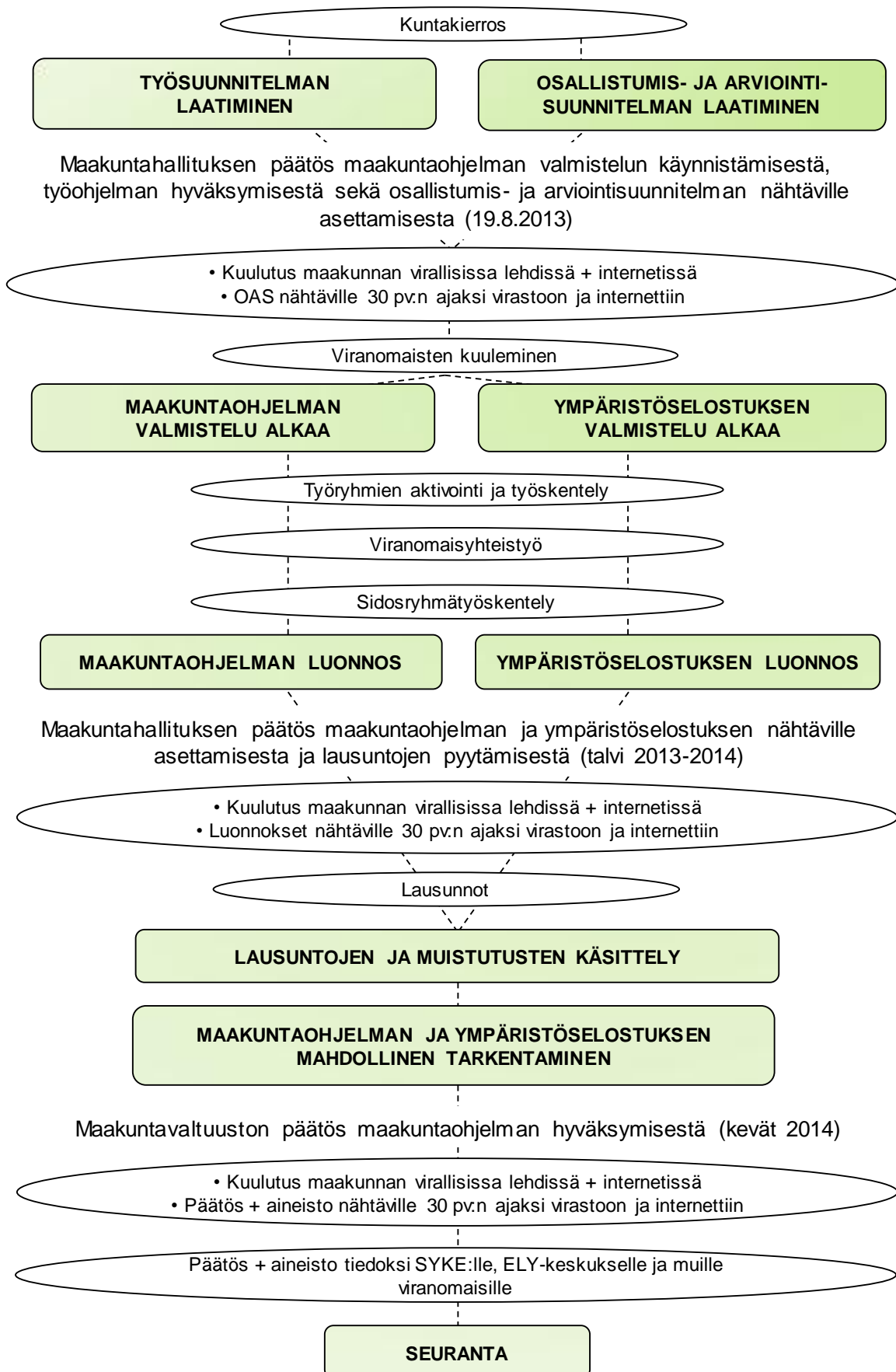
Hyväksymispäätös, maakuntaohjelma ja ympäristöselostus asetetaan nähtäville vähintään 30 päiväksi ja toimitetaan tiedoksi Suomen ympäristökeskukselle, Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, niille kunnan viranomaisille ja muille viranomaisille, joita asiaa käsiteltäessä on kuultu. Päätöksen nähtäville asettamisesta kuulutetaan Virallisessa Lehdessä, Koti-Kajaani ja Kainuun Sanomat -lehdissä. Päätös ja aineisto julkaistaan myös sähköisesti.

5.6. Seuranta

”Suunnitelmasta tai ohjelmasta vastaavan viranomaisen on huolehdittava siitä, että ympäristöarvioinnin piiriin kuuluvien suunnitelmien ja ohjelmien toteuttamista ja siitä aiheutuvia merkittäviä ympäristövaikutuksia seurataan siten, että voidaan ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.”

SOVA-laki (200/2005), 12 §

Kainuun maakuntaohjelman 2014-2017 seurannasta vastaa maakunnan ennakointi- ja seurantar ryhmä.



Kuva 4. Maakuntaohjelman ja ympäristöselostuksen valmisteluprosessi.

6. Ympäristöselostuksen sisältö

Maakuntaohjelman ympäristöselostuksessa tulee valtioneuvoston asetuksen (4 §) mukaan esittää seuraavat asiat:

1) Suunnitelman tai ohjelman pääasiallinen sisältö, päätavoitteet sekä suhde muihin asiaan liittyviin suunnitelmiin ja ohjelmiin

Kuvataan lyhyesti Kainuun maakuntaohjelman sisältö ja pääkohdat kuten maakuntaohjelman tavoitteet ja niitä toteuttavat toimintalinjat. Lisäksi kuvataan yleisesti maakuntaohjelman merkitys osana suunnittelu- ja kehittämisjärjestelmää sekä maakuntaohjelman valmisteluvaiheet ja valmisteluun osallistuneet tahot.

2) Ympäristön nykytila ja sen todennäköinen kehitys, jos suunnitelmaa tai ohjelmaa ei toteuteta

Laaditaan lyhyt Kainuun ympäristön nykytilan kuvaus käyttäen erityisesti vastavalmistuneen Kainuun ympäristöohjelman 2020 tietoja sekä muita selvityksiä.

3) Ympäristön ominaispiirteet sellaisilla alueilla, joihin todennäköisesti kohdistuu merkittäviä vaikutuksia

Tarkastellaan ympäristön ominaispiirteitä alueilla, joihin todennäköisesti kohdistuu merkittäviä vaikutuksia. Alueet selviävät arvioinnin edetessä.

4) Suunnitelman tai ohjelman kannalta merkitykselliset ympäristöongelmat, mukaan lukien varsinkin ongelmat, jotka koskevat alueita, joilla on erityistä merkitystä ympäristön- tai luonnonsuojelun kannalta, kuten Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet.

Kuvataan maakuntaohjelman kannalta merkitykselliset ympäristöongelmat.

5) Kansainvälisesti, Euroopan unionissa tai kansallisesti vahvistetut suunnitelman tai ohjelman kannalta merkitykselliset ympäristönsuojelutavoitteet ja tapa, jolla mainitut tavoitteet ja ympäristönäkökohdat on otettu valmistelussa huomioon

Huomioidaan tarpeellisissa määrin ohjelman kannalta merkitykselliset Euroopan unionissa tai kansallisesti vahvistetut ympäristönsuojeluperiaatteet, joita ovat mm. EU:n ja Suomen ilmastotavoitteet ja bioenergian käytön edistämisen tavoitteet. Kainuussa on lukuisia joukko erilaisia hyväksytyjä suunnitelmia ja ohjelmia, joiden tavoitteet huomioidaan maakuntaohjelman valmistelussa (ks. liite 2).

6) Todennäköisesti merkittävät vaikutukset

Esitetään maakuntaohjelman toteuttamisen kannalta todennäköisesti merkittävät vaikutukset, yhteisvaikutukset, pysyvät tai tilapäiset sekä myönteiset että kielteiset vaikutukset. Maakuntaohjelman toimintalinjojen vastuuhenkilöt vastaavat arvioinnista. Vastuuhenkilöille jaetaan vaikutusten arvioinnin tueksi selkeät ohjeet ja arviointirunko.

7) Suunnitellut toimenpiteet, joilla aiotaan ehkäistä, vähentää tai poistaa mahdollisimman kattavasti suunnitelman tai ohjelman toteuttamisesta ympäristölle aiheutuvat merkittävät haitalliset vaikutukset

Mikäli arvioinnin yhteydessä käy ilmi, että maakuntaohjelman suunnitelluilla toimenpiteillä on todennäköisesti merkittäviä riskejä ympäristölle, pyritään toimenpiteitä muuttamaan ohjelman laadinnan aikana niin, että haitat voidaan ehkäistä, niitä voidaan vähentää tai poistaa.

Jos ympäristöhaittoja todennäköisesti aiheutuu, pyritään ohjelmassa esittämään toimenpiteitä haittojen vähentämiseksi tai poistamiseksi.

8) Selvitys siitä, miksi käsitellyt vaihtoehdot on valittu ja miten arviointi on suoritettu, mukaan lukien esimerkiksi teknisistä puutteista tai osaamisen puutteesta johtuvat vaikeudet

Selvitetään, miten käsitellyt vaihtoehdot on valittu, miten arviointi on suoritettu ja miten osallisuus on järjestetty.

9) Kuvaus suunnitelluista toimenpiteistä, jotka koskevat viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain 12 §:n mukaista seuranta

Kuvataan, miten Kainuun liitto tulee seuraamaan maakuntaohjelman toteuttamista. Seurantaindikaattorit tarkentuvat työn kuluessa. Seurannasta vastaa Kainuun ennakointi- ja seurantaryhmä.

10) Yleistajuinen yhteenveto edellä mainituista tiedoista

Laaditaan yleistajuinen yhteenveto edellä mainituista tiedoista.

7. Yhteystiedot

Kainuun maakuntaohjelman 2014-2017 valmistelusta vastaa Kainuun liitto. Ohjelman valmistelua johtaa vs. aluekehitysjohtaja Paula Karppinen ja ympäristöselostuksen kokoamisesta vastaa aluesuunnitteluasiantuntija Sanna Schroderus.

Kainuun liitto

Kauppakatu 1
87100 Kajaani
Puh. 08-615 541
Fax. 08-6155 4260
www.kainuunliitto.fi

Maakuntaohjelman laadintatyön vastuhenkilö:

Vs. aluekehitysjohtaja Paula Karppinen
Puh. 044 710 0867
paula.a.karppinen@kainuu.fi

Ympäristöarvioinnin koordinoinnin vastuhenkilö:

Aluesuunnitteluasiantuntija Sanna Schroderus
Puh. (08) 6155 4241, 044 7100 873
sanna.schroderus@kainuu.fi

Lähteet

Keski-Suomen maakuntaohjelma 2007-2010. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Keski-Suomen liitto.

Maakuntaohjelmien SOVA-konsultointi – Näkökulmia maakuntaohjelmien ympäristöarviointiin (2006). Suunnittelukeskus Oy.

Uudenmaan maakuntaohjelma 2007-2010. Vaikutusten arviointisuunnitelma ja ympäristöselostuksessa esitettävät asiat. Uudenmaan liitto.

Liite 1. TARKISTUSLISTA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIIN:**Vaikutukset väestöön:**

- terveyteen
- turvallisuuteen
- palveluihin
- yhteisöllisyyteen
- asumisviihtyisyyteen
- virkistymismahdollisuuksiin
- koulutukseen
- työllisyyteen
- hyvinvointiin

Vaikutukset luontoon ja luonnonvaroihin:

- luonnon monimuotoisuuteen
- eliölajeihin
- kasvillisuuteen
- maaperään
- vesistöihin
- ilmaan
- ilmastotekijöihin
- kuormitukseen / päästöihin
- uusiutuviin / uusiutumattomiin luonnonvaroihin
- luonnonvarojen hyödyntämiseen

Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen:

- aluerakenteeseen
- yhdyskuntarakenteen hajautumiseen / tiivistymiseen
- energian kulutukseen
- liikennejärjestelmiin
- kevyeen liikenteeseen
- joukkoliikenteeseen
- jätteiden määrään

Vaikutukset kulttuuriperintöön ja maisemaan:

- kulttuuriin
- kulttuuriympäristöön
- rakennusperintöön
- maisemakuvaan
- rakennettuun ympäristöön

Vaikutukset talouteen:

- aluetalouteen
- yritystoimintaan
- kuntatalouteen
- kustannustehokkuuteen
- alue- ja yhdyskuntatalouteen

Liite 2. MAAKUNTAOHJELMAN KANNALTA MERKITYKSELLISET SUUNNITELMAT

Maakuntaohjelman kannalta merkityksellisiä suunnitelmia ja selvityksiä ovat:

- Uudistuva Kainuu –sopimus
- Kainuun ELY-keskuksen strateginen suunnitelma
- TEM/TEKISin strategia
- Kainuun kansalaisvaikuttamisen ohjelma
- kuntien elinkeino- ja muut strategiat (kuntakierros 2013)
- Kainuun ympäristöohjelma 2020
- Kainuun ilmastostrategia
- Itä-Suomen Innovaatiostrategia
- Itä-Suomen aluerakenteen suuntaviivat
- Pohjois-Suomen strategia Avoin Pohjois-Suomi
- Pohjois-Suomen korkeakoulustrategia
- Kainuun korkeakoulustrategia
- Maakuntakuva –tutkimus (huhtikuu 2013)
- Kainuun tietoyhteiskuntastrategia
- OSKE Osaamiskeskusohjelman metsä- ja hyvinvointiklusterit
- Kainuun maaseutuohjelma – päivitys 22012/06
- KMO – AMO Kansallinen metsäohjelma / Kainuun metsäohjelma
- Bioenergian teemaohjelma
- Luontomatkailun teemaohjelma
- Kylien kehittämisen teemaohjelma

Listaa päivitetään suunnittelun edetessä.



Kainuun liitto



Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
S-posti (kirjaamo) kainuunliitto@kainuu.fi
Puh. (vaihde) 08 615 541

www.kainuu.fi